

Pamflet

Núm. 26 (2.ª època)

SURT EL DISSABTE

Barcelona, 11 de juliol del 1936

Passat i present d'«Estat Català»

«ESTAT CATALÀ» DAVANT DEL TRIBUNAL FRANCES

Al costat de Macià i alternats amb els policies s'asseuen els que foren empresonats en la gesta de Prats de Molló.

Els ulls de Macià porten tot el foc i lluminositat de qui se sent més acusat que acusat. Catalunya acusava.

Tres nacionalistes purs parlaven dijous passat en el Casal d'«Estat Català» del carrer de Corts Catalanes. Dos d'ells eren vells lluitadors de l'«Estat Català», dels que durant la Dictadura aguantaven amb dignitat i heroïcitats el nom de Catalunya. L'altre, home de lletres, en aquelles hores, les més oprobioses i vexatòries de la pàtria catalana, fou dels qui abocà tot el fervor i devoció a exaltar amb heroïcitats pariona a la del carrer, l'ànima i fonal de la personalitat de Catalunya: la llengua. Tots tres, nacionalistes ardents, formen part d'aquest matís de l'E. R. de C. que conserva encara el nom gloriosament amb què el batejà Macià.

A desgrat d'haver parlat amb tota la fogositat i sincerament, sense que un sol moment dubtessin i les paraules sovint fossin cruas i aspres, en cap indret el crític més escrupolós no pot trobar contradicció amb la doctrina de l'E. R. de C.

Es que l'ànima d'Estat Català fou imposada per Macià en l'acte de constitució de l'Esquerra i ni un sol moment, mentre visqué el gran cabdill, no deixà ablanir l'esperit rebel a l'opressió de la Nacionalitat Catalana. Les transigències foren sempre contingències de la política, que com instruments de realitats exigeix sovint una adaptació dolorosa. L'esperit, però, maldava constantment contra les impossibilitats actuals i, vencent-ne la resistència, preparava la pròxima i definitiva victòria.

«Estat Català», alhora que una doctrina és una moral, és convenciment i estat d'esperit, orientació i exemple. La gran figura de Macià encara es projecta damunt d'ell i l'acompanya tothora. Com un dels herois de l'legenda, mort i tot va amb els seus estols i en l'hora de perill cal esperar que la seva ombra, visible als més devots, guiarà la batalla.

Si Catalunya ha vençut en part, si ha de guanyar totalment en la contesa, només amb la mística i en la pràctica d'«Estat Català» pot assolir-ho.

Quan els xicots d'«Estat Català» intentaren als túnels de Garraf d'atacar el

tren que portava els reis i els dictadors, ¿qui no recorda el sospir de deslliurament dels catalans en comprovar que una joventut sabia oferir-se en sacrifici de tots per a deslliurar la Pàtria? Malgrat fallés l'intent, el català compregué que ben a prop seu hi havia gent capaç d'un gest heroic. Però més encara el feia confiar en comprendre que no era fet esporàdic d'uns exaltats, sinó planejat per una organització secreta que, regida per Macià des de l'exili, s'havia juramentat alliberar Catalunya.

¿I qui no recorda ara com s'elevà el nostre esperit públic amb l'intent, també fallit, de Prats de Molló? Tota la terra catalana es senti corpresa. En el fons del cor hi entrà l'optimisme. Es confià que els homes que fracassaven un dia no fracassarien sempre, i venint de terres de França, o sorgint com un miracle de fe en el cor de Catalunya, l'estol alliberador foragitaria l'enemic que la vexava.

El català d'aleshores seguí amb daler el procés de Macià i companys. A despit de la censura del dictador, la gent s'asabantava de les incidències del judici pels periòdics francesos que d'amagat traspassaven les fronteres i retornaven, amb l'admiració, amb l'entusiasme pels herois, la confiança al seu cor. Quin altre posat feia el català que venia de l'estranger i us assabantava que el nostre plet, desconegut per Europa fins aleshores, Macià l'havia injectat a la simpatia i a l'anhel dels homes liberals i generosos de tot el món...

Fou costum pel català llegir gairebé cada dia detencions de gent jove i madura pel fet de pertànyer a «Estat Català». I a desgrat de la persecució aferrissada i d'omplir les presons amb patriotes, el bon ciutadà rebia amb constància el periòdic o el full clandestí que passava de mà en mà com un preat present. O veia per les parets els pasquins que reforçaven la resistència a l'opressor. O, joiós, contemplava la bandera estelada que un braç ben musculat i audaç havia suspès als cables elèctrics. O com uns ardits excursionistes la posaven com a

fit a les crestes de les nostres muntanyes.

En cada moviment de revolta contra la Dictadura s'endevinava tot seguit la presència d'«Estat Català» i es lloava com la de la gent més ben organitzada i la més devota: en els nacionalistes d'«Estat Català» i en els obrers de la C. N. T. eren en els únics que confiava el poble de Catalunya per a abatre la Dictadura i instaurar la llibertat. Per això rebé apoteòsica, l'any 1930, als qui vingueren de presidir per l'amnistia que el poble arrancà al dictador Berenguer, i malgrat els amics n'ocultessin data i hora, apoteòsica fou l'arribada de Macià. (La segona arribada; perquè tot-hom recordarà els incidents de la primera i la grotesca activitat de la policia monàrquica).

Que l'acció i mentalitat d'«Estat Català» ha estat la salvació de Catalunya, només cal pensar que el nostre Estatut, esquitx de llibertat, però no llibertats esquitxades, sinó guanyades a pols i cara a cara, es deu al fet que Macià proclamés el dia 14 d'Abril del 1931 la República Catalana, amb astorament i gairebé protesta dels qui no pertanyien al seu credo. Que no era consubstancial amb la República ni professió de fe dels seus homes ho prova que, malgrat el pacte de San Sebastian, els bascos no han aconseguit el seu, i els gallecs fins ara no l'han plebiscitat, i qui sap quan l'obtindran, a desgrat que a San Sebastian l'exigí Casares Quiroga, el que avui és President del Consell de Ministres.

Per això el President Companys palesà l'esperit de continuació a Macià en proclamar l'Estat Català el dia 6 d'octubre. Era la doctrina i la pràctica de la legió gloriosa que de nou s'exterioritzava en els moments greus per a Catalunya i per a la República.

I és que fora d'«Estat Català» no existeix ideari ni mentalitat, ni tàctica que alhora sistematitzi en exaltació doctrinal i actuació heroica els tres grans amors del nostre poble: Catalunya, la Democràcia i l'Esquerrisme polític i social. Tots

els altres credos en mancar-los o negligir-los o rebaixar-los les afirmacions enèrgiques categòriques que tots tres reclamen, redueixen l'àrea de la seva activitat i les multituds s'escapen al seu abast. Davant del poble es presenten mutilades amb totes les dificultats que en la vida política i social comporta no tenir solució adient als problemes que el colpeixen en el més viu de l'ànima.

Si l'Esquerra un dia prescindís d'aquest sector que molts creuen romàntic i és el que viu més a prop de la realitat perquè interpreta amb fidelitat totes les aspiracions populars, l'Esquerra fallaria i faria fallar Catalunya o en detindria la seva ascensió. Sense aquesta llum i foguera que sovint escalfa i a cops crema, ¿què en restaria de les nostres llibertats? Són ombra de llibertats. Més enllà del que tenim avui existeix el cos vigorós de la llibertat plena, que només el percep per enter, i només per enter el daler i per enter el podrà abastar tard o d'hora l'ideari i tàctica que ha propugnat sempre l'«Estat Català».

Sense aquesta espurna divina, ¿què fóra el Govern de la Generalitat? ¿Què fóra el Parlament de Catalunya? Circumscrits ambdós a la lletra ingenyosa de l'Estatut serien simple delegació de l'Estat central. Sense la llengua de foc que el nacionalisme d'«Estat Català» ungeix els més senzills acords de govern, les més modestes actuacions populars, tota la vida política de Catalunya restaria sense ànima. No és com a regió estatutària que crearem les grans coses, ni tindrem alè per a sentir-nos redemptors del tros d'humanitat que viu ací, ni podrem esperar que ésser model i guia de les multituds sofrents que fora d'ací viuen, sinó en sentir-nos Nació que labora la seva llibertat, que cada activitat és avenç vers aquesta llibertat. I només l'ideari d'«Estat Català» és avui per avui que hi engrapa aquest sentit transcendent de la Pàtria, que sent la majestat del seu destí, que plasma aquest destí i en un esforç suprem, dolorós, l'ofereix a Catalunya...